

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0825U004053

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 07-11-2025

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Наумович Ілья Віталійович

2. Ilya V. Naumovich

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-0531-9881

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 221

Назва наукової спеціальності: Стоматологія

Галузь / галузі знань: охорона здоров'я

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Стоматологія

Дата захисту: 26-12-2025

Спеціальність за освітою: Стоматологія

Місце роботи здобувача: Національний медичний університет імені О. О. Богомольця

Код за ЄДРПОУ: 02010787

Місцезнаходження: бульвар Тараса Шевченка, Київ, 01601, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 11254

Повне найменування юридичної особи: Національний медичний університет імені О. О. Богомольця

Код за ЄДРПОУ: 02010787

Місцезнаходження: бульвар Тараса Шевченка, Київ, 01601, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Національний медичний університет імені О. О. Богомольця

Код за ЄДРПОУ: 02010787

Місцезнаходження: бульвар Тараса Шевченка, Київ, 01601, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 76.29.55, 76.29.55.13

Тема дисертації:

1. Патогенез, клініка та лікування дисфункцій скронево-нижньощелепних суглобів, які виникли внаслідок реконструктивних змін прикусу
2. Pathogenesis, Clinical Presentation, and Treatment of Temporomandibular Joint Dysfunctions Arising as a Result of Reconstructive Occlusal Changes

Реферат:

1. У сучасній клінічній стоматології все більшу увагу привертають стани, пов'язані з порушенням функціонального балансу в скронево-нижньощелепному суглобі (СНЩС), особливо в контексті реконструктивних втручань у прикус. Пацієнти, які звертаються за ортопедичною допомогою, зазвичай мають різні клінічні запити: естетичні скарги, функціональний дискомфорт, наявність оклюзійних порушень або зношення зубів. Навіть при збережених зубних рядах такі пацієнти можуть мати некомпенсовані або компенсовані порушення функціонального стану СНЩС, що клінічно не проявляються до моменту втручання. Зміна оклюзійних взаємовідношень унаслідок ортопедичного втручання потенційно може змінити взаємодію між зубо-щелепною системою, м'язами та суглобом, сприяючи декомпенсації раніше

стабілізованого стану або провокуючи манифестацію латентної дисфункції СНЩС. Це особливо характерно для випадків, коли перед лікуванням не була повною мірою оцінена функціональна узгодженість оклюзії, нейром'язової активності та стану суглобових структур. У таких пацієнтів уже після виготовлення ортопедичних конструкцій можуть з'являтися симптоми СНЩС-дисфункції: хруст або клацання в суглобах, обмеження амплітуди рухів, головні болі, біль у ділянці жувальних м'язів, ознаки перевантаження. Таким чином, виникає потреба у попередньому комплексному дообстеженні пацієнтів, які планують ортопедичне лікування із втручанням у прикус. Адже клінічний стан суглоба може залишатися компенсованим лише за умов стабільного оклюзійного шаблону. Втручання в цей баланс без урахування індивідуального кінематичного і нейром'язового профілю пацієнта може не лише знизити ефективність ортопедичного лікування, а й призвести до хронічних функціональних порушень. У зв'язку з цим доцільним є розробка і впровадження алгоритмів попередньої функціональної діагностики СНЩС перед реконструкцією оклюзії, що включають оцінку жувальних м'язів, суглобових структур, психоемоційного статусу, оцінку оклюзії, а також візуалізацію суглобів методами КПКТ, МРТ, конділографії та електроміографії. Такий підхід дозволяє індивідуалізувати план лікування і мінімізувати ризики розвитку післяпротезних ускладнень з боку СНЩС. На основі проведених досліджень у дисертаційній роботі встановлено нові теоретичні та практичні положення щодо патогенезу та лікування дисфункцій скронево-нижньощелепного суглоба, що виникають після реконструктивних змін прикусу. Сформульовано сучасні підходи до функціональної діагностики, розроблено клініко-функціональні критерії оцінки стану СНЩС та обґрунтовано алгоритми комплексної реабілітації. Мета - Підвищити ефективність ортопедичного лікування дисфункції СНЩС, яка виникла внаслідок реконструктивних змін оклюзійних взаємовідносин, за рахунок удосконалення діагностики, гнатологічних підходів до лікування даної патології в досягненні оптимальних оклюзійних взаємовідносин та збалансованого стану біоелектричної активності нервово-м'язового апарату під час спокою та функції. Об'єкт дослідження - пацієнти з дисфункцією скронево-нижньощелепних суглобів, що виникають у пацієнтів після реконструктивних змін прикусу, виконаних у межах ортопедичного лікування. Предмет дослідження - клініко-функціональні, лабораторні та інструментальні характеристики дисфункції СНЩС, а також ефективність різних підходів до її діагностики та лікування. Згідно з поставленою метою та завданнями було досліджено клінічні прояви та морфофункціональні зміни у скронево-нижньощелепних суглобах, що виникають у пацієнтів після реконструктивного втручання в прикус. Встановлено патогенетичні механізми розвитку дисфункції СНЩС, зумовлені порушенням оклюзійної рівноваги, та охарактеризовано взаємозв'язок між змінами оклюзії, активністю жувальної мускулатури й положенням суглобових голівок. Розроблено практичні підходи до діагностики та лікування дисфункції СНЩС із використанням інструментальних та клінічних методів обстеження, що забезпечують верифікацію оклюзійно-м'язового дисбалансу й контроль ефективності проведеної реабілітації.

2. In contemporary clinical dentistry, increasing attention is being paid to conditions associated with the disruption of functional balance within the temporomandibular joint (TMJ), particularly in the context of reconstructive occlusal interventions. Patients seeking prosthodontic treatment typically present with various clinical concerns: esthetic complaints, functional discomfort, occlusal disturbances, or tooth wear. Even in the presence of intact dental arches, such patients may exhibit either compensated or uncompensated dysfunctions of the TMJ that remain clinically silent until prosthetic intervention is initiated. Changes in occlusal relationships due to prosthodontic treatment can potentially alter the interaction between the dentoalveolar system, masticatory muscles, and the TMJ, contributing to the decompensation of a previously stable condition or triggering the manifestation of latent temporomandibular dysfunction. This is especially true in cases where the functional harmony of occlusion, neuromuscular activity, and joint condition was not thoroughly assessed prior to treatment. In such cases, TMJ dysfunction symptoms may develop following the fabrication of prosthetic restorations, including joint clicking or crepitus, restricted mandibular movement, headaches, masticatory muscle pain, or signs of overload. Therefore, there is a need for comprehensive pre-treatment assessment of patients who are planning prosthodontic rehabilitation involving occlusal changes. The clinical condition of the joint may remain compensated only under a stable occlusal scheme. Any interference with this balance—without considering the

patient's individual kinematic and neuromuscular profiles—may not only reduce the effectiveness of prosthodontic therapy but also result in chronic functional impairments. In this context, the development and implementation of pre-treatment functional diagnostic algorithms for the TMJ are deemed appropriate prior to occlusal reconstruction. These should include evaluation of the masticatory muscles, joint structures, psychoemotional status, occlusion analysis, as well as visualization of the joints using CBCT, MRI, condylography, and electromyography. This approach allows for the individualization of the treatment plan and minimizes the risk of post-prosthetic TMJ complications. Based on the conducted research, this dissertation establishes new theoretical and practical insights into the pathogenesis and treatment of temporomandibular joint disorders that develop following reconstructive occlusal changes. Contemporary approaches to functional diagnostics have been formulated, clinical and functional criteria for TMJ assessment have been developed, and algorithms for comprehensive rehabilitation have been substantiated. Aim: To enhance the effectiveness of prosthetic treatment for temporomandibular joint dysfunction that arises as a result of reconstructive changes in occlusal relationships by improving diagnostic methods and gnathological approaches to the management of this pathology, with the goal of achieving optimal occlusal relationships and a balanced state of bioelectrical activity within the neuromuscular system at rest and during function. Object of the study – temporomandibular joint disorders arising in patients after reconstructive occlusal changes performed within the framework of prosthodontic treatment. Subject of the study – clinical-functional, laboratory, and instrumental characteristics of TMJ dysfunction, as well as the effectiveness of various approaches to its diagnosis and treatment. In accordance with the stated aim and objectives, this study investigated the clinical manifestations and morphofunctional changes in the temporomandibular joints that occur in patients following reconstructive occlusal intervention. The pathogenic mechanisms underlying TMJ dysfunction associated with occlusal imbalance were identified, and the relationship between occlusal changes, masticatory muscle activity, and the position of the condylar heads was described. Practical approaches to the diagnosis and treatment of TMJ dysfunction were developed using both instrumental and clinical examination methods, which allow for the verification of occlusal-muscular imbalance and monitoring of the effectiveness of the rehabilitation provided.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Науки про життя, нові технології профілактики та лікування найпоширеніших захворювань

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Впровадження нових технологій та обладнання для якісного медичного обслуговування, лікування, фармацевтики

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- Naumovich, I., & Koval, Y. (2024). Analysis of Etiological Factors of Temporomandibular Joint Dysfunction Associated with Reconstructive Changes in Dental Occlusion. *The Ukrainian Scientific Medical Youth Journal*, 146(2), 7-14.
- Naumovich, I., & Koval, Y. (2024). A comprehensive diagnostic analysis of the etiopathogenetic factors in the development of neuromuscular and occlusal-articulatory dysfunction of the temporomandibular joint, caused by prosthetic errors with implant support, and methods of their treatment. *The Ukrainian Scientific Medical Youth Journal*, 150(4), 7-14.
- Наумович, І. В., & Коваль, Є. А. (2024). Клінічний аналіз оклюзійних співвідношень у пацієнтів із больовою дисфункцією скронево-нижньощелепних суглобів. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія «Медицина»*, (1(69), 110-113.

Наукова (науково-технічна) продукція: методи, теорії, гіпотези

Соціально-економічна спрямованість: поліпшення якості життя та здоров'я населення, ефективності діагностики та лікування хворих

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Планується до впровадження

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Неспрядько Валерій Петрович
2. Valerii P. Nespriadko

Кваліфікація: д. мед. н., професор, 14.01.22

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний медичний університет імені О. О. Богомольця

Код за ЄДРПОУ: 02010787

Місцезнаходження: бульвар Тараса Шевченка, Київ, 01601, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Новіков Вадим Михайлович
2. Vadym M. Novikov

Кваліфікація: д. мед. н., професор, 14.01.22

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-7131-8791

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Полтавський державний медичний університет

Код за ЄДРПОУ: 43937407

Місцезнаходження: вул. Шевченка, Полтава, Полтавський р-н., 36011, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гасюк Петро Анатолійович
2. Petro A. Nasiuk

Кваліфікація: д.мед.н., професор, 14.01.22

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-2915-0526

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Тернопільський національний медичний університет імені І. Я. Горбачевського Міністерства охорони здоров'я України

Код за ЄДРПОУ: 02010830

Місцезнаходження: Майдан Волі, Тернопіль, Тернопільський р-н., 46001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Терещук Олена Георгіївна
2. Olena H. Tereshchuk

Кваліфікація: к. мед. н., доц., 14.01.22

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-2472-1526

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний медичний університет імені О. О. Богомольця

Код за ЄДРПОУ: 02010787

Місцезнаходження: бульвар Тараса Шевченка, Київ, 01601, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Костюк Тетяна Михайлівна
2. Tetiana M. Kostiuik

Кваліфікація: д. мед. н., професор, 14.01.22

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-6351-5181

Додаткова інформація:

